

אחד בפה ואחד בשן

חומרים חדשים וטכנולוגיות מתקדמות בתחום שיקום ורפואת הפה מאפשרים היום ליהנות משיניים בריאות, מבלי להתפשר על האסתטיקה. כל ההתפתחויות החדשות - מחרסינה זירקוניה, ועד הדמיות ממוחשבות של הפה לניבוי תוצאות הטיפול. זירקוניה, לא רק בתכשיטים

מאת: סמדר סלטון

סתימות אמלגם? סמכים מתכתיים ליישור שיניים? כתרים שבבסיסם מבצבצים מסי מתכת? תשכחו מזה. כל התחומים הללו ועוד רבים נוספים השתפרו לבלי הכר, במטרה להפוך גם את השיניים שלנו לא רק למטופלות, אלא גם ליפות.

בכל הקשור לפה, הגישה האסתטית נחלקת לשני תחומים: רפואה קוסמטית, שהינה למטרות יופי בלבד, ואסתטיקה הנלווית למטרות רפואיות - שנובעת מתוך צורך לטפל בבעיה רפואית או תפקודית, בה אנו שואפים שהתוצאה תיראה טבעית לחלוטין ואי אפשר יהיה לזהות שהוכנס רכיב מלאכותי, מסביר פרופ' יצן ביצ'צ'ו, ראש המרכז לרפואת שיניים אסתטית ומחקר קליני בפקולטה לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית והדסה בירושלים.

בשנים האחרונות חלו התפתחויות רבות במספר תחומים הקשורים לרפואת השיניים, וכדאי ורצוי להיות מטופלים על ידי רופאים שהתעדכנו בהן ולא נותרו מאחור.

חריטיות ושרפים מרוכבים

אחד התחומים שבהם חלו שיפורים משמעותיים, הוא החומרים המשמשים לסתימות והחומרים לכתרים ושתלים, שנועדו לשחזר שיניים פגועות.

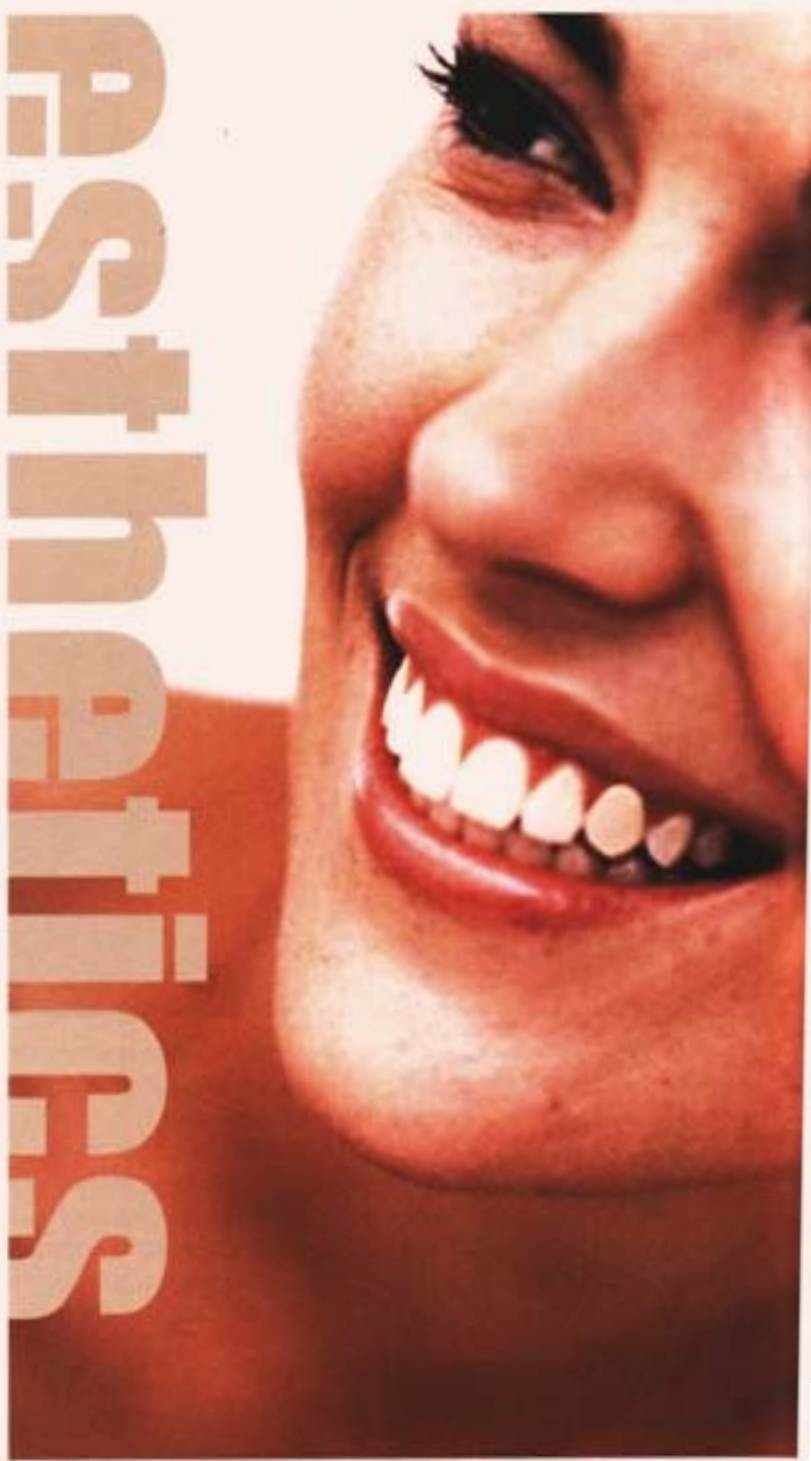
"את סתימות האמלגם המתכתיות מחליפות סתימות לבנות, העשויות מחומרים פלסטיים מקבוצת השרפים המרוכבים", מסביר פרופ' ביצ'צ'ו. "החומרים האלה נצמדים לשן על ידי דבקים חזקים במיוחד, ששופרו לאין ערוך בשנים האחרונות. שימוש נכון בטכניקה זו לא רק משווה לשן המשוקמת צורה וצבע טבעיים, אלא גם מחזק את השן הפגועה בכך שהסתימה מודבקת אל הרפנות הפנימיים שלה".

פרופ' ביצ'צ'ו מציין כי מדובר בחומרים עמידים בהחלט, המתאימים לכל השיניים, למטט אלו שבהן החלל שצריך להתמלא גדול או עמוק במיוחד - כזה ששוליו מתחת לחניכיים. הדבקים המחברים את החומרים לשן הם חזקים ועמידים יותר, והחומרים עצמם מגיעים במגוון צבעים ושקיפיות ובמבנה פנימי חזק ועמיד יותר לאורך זמן.

"עם זאת", הוא מדגיש, "החומרים החדשים דורשים שינוי בטכניקת העבודה, ושימוש בטכניקה שאינה נכונה עלול לגרום לבעיות בעתיד".

"גם בתחום החומרים המרוכבים חלה לאחרונה התפתחות", מוסיף ד"ר מישל פרץ וידי, רופא שיניים ומדריך במחלקה לשיקום הפה בביה"ס לרפואת שיניים הדסה עין כרם. "אחד החסרונות שהיו לחומרים מקבוצת השרפים המרוכבים הוא שבעת ההתקשות הם היו מתכווצים, ולכן יוצרים סדקים או רווחים בין הסתימה לבין השן. לאחרונה פותח חומר חדש בשם, SILOLANE שאחוז ההתכווצות שלו קטן והוא מונע מצבים כאלה".

חומר נוסף שנכנס לתחום הסתימות והשחזורים, הוא החרסינה. שיטת CEREC היא שיטה חדשה, שעושה עיבוד שבבי של סתימות חרסינה. התוצאה: סתימות מחרסינה בעלות דרגות קושי גבוהות, עמידות לאורך זמן רב ובעלות יכולת התאמה טובה לצבע השן המקורית, ממשיך ד"ר וידי.

האורתודונטי שמיוז את השיניים למסרה הסופית. גם במקרים שבהם חסרות שיניים בלסת והוחלט לתמוך בכתרים באמצעות שתלים דנטליים, ניתן לבצע באותה טכנולוגיה תכנון מדויק של מיקום השתלים בהתבסס על צילומי סי.טי, והמערכות הממוחשבות יכולות לייצר סדרים מנחים למיקום מדויק של השתלים בלסת, על פי התכנון המקדים. הדבר מעניק לרופא יכולת חיזוי גבוהה יותר לגבי תכנון הטיפול וביצועו, ומשפר את התוצאה הסופית, הוא מוסיף.

חיך צחור

אם אתם חושקים בחיך צחור, תוכלו לבחור באמצעי הלבנה ביתיים הומכרים ברשתות הפארמים, או בהלבנה במרפאה. ההלבנות הביתיות הן בעלות ריכוז נמוך יותר של מי חמצן מדוללים (קרובמיד מראוקסיד, בריכוז שבין 10 ל-22 אחוז) וכרוכות בתהליך מתמשך, אשר מייעל את הטיפול ומאפשר להפסיקו בצבע הרצוי. לעומתן, מספר מרכזי ביצ'ו כי טכנולוגיות ההלבנה המתבצעות במרפאה שוכרו לאחרונה: "הלבנות במרפאה מתבצעות באמצעות מי חמצן בריכוזים גבוהים יותר, בין 26 ל-33 אחוז. הייחודש הוא במכשור החדש, המשפיע את אותם חומרים באמצעות אנרגיית אור באורך גל מסוים, ומאפשר הבהרה אפקטיבית ומהירה מאוד תוך 30-40 דקות. ההלבנה במרפאה דורשת בידוד מוחלט של השיניים המולבנות, וכך למעשה מגנים על החניכיים והרקמות הרכות מסביב, כך שהחומר המלבין לא פוגע וגם לא נבלע בהם."

עם זאת, מסייג מרכז ביצ'ו את יתרונותיה של ההלבנה במרפאה, ומבהיר כי חומרים מתמצוים בריכוז גבוה עלולים לגרום לכאבים, ושיניים בעלות מבנה מסוים עלולות לפתח גם הן רגישות רבה יותר לחומרים.

יישור שיניים

האסתטיות בטיפול השיניים השונים לא פסחה גם על תחום האורתודונטיה. "תחום האסתטיקה של המכשירים האורתודונטיים צבר תאוצה גדולה, וניתן היום לבצע את הטיפול האורתודונטי בצורה מאוד אסתטית ואף בלתי נראית", אומרת ד"ר סילביה נרון, יו"ר האגודה האורתודונטית בישראל. "סמכים אורתודונטיים המודבקים בצד הפנימי של השיניים (סמכים לינגואליים), או סמכים קטנים ביותר, הופכים את יישור השיניים לאסתטי יותר ולנוח יותר למסופל."

טכנולוגיות חדשות מאפשרות אף שימוש בכלטות שקופות ליישור שיניים, אשר ניתנות להסרה ואינן מודבקות על השיניים. שימוש בשתלים אורתודונטיים זמניים, כגון מיני שתלים או מיקרו שתלים, גם הוא תרומה נכבדה לשיפור סווח הבעיות הניתנות לטיפול, ולהרחבת אפשרויות השיפור על ידי טיפול אורתודונטי שמרני ולא כירורגי, תוך הקטנה של הצורך בהרכבת מכשירים חיצוניים כגון 'רסנים' למיניהם."

ד"ר נרון מוסיפה, כי גם בנושא קיצור משך הטיפול חלה התקדמות: "שימוש בטכנולוגיה מופחתת חיכוך, או בסמכים בעלי קשירה עצמית, מקצר את משך הטיפול בקרב ילדים ובני נוער. למבוגרים מוצע טיפול חדשני, באמצעות שילוב הטיפול האורתודונטי עם ניתוח חניכיים מני, דבר המצמצם את משך הטיפול ב-60-80 אחוז ואף מקטין משמעותית את תופעות הלוואי השליליות, העלויות להיגרום בטיפול האורתודונטי."

החרסיה משה גם את השתלים והכתרים שהכירו בעבר: "במקום הכתרים שנצמדו לשתלים או לשיניים הטבעיות על בסיס כיפת מתכת, נכנסו לשימוש שחזורי כל חרסיה, שעשויים, כשמתם, רק מחרסיה ללא מתכת" אומר ד"ר דויד.

"מרבית כתרי החרסיה על בסיס המתכת מיוצרים עם מתכת לא אצילה, אשר עלולה לגרום לזקיקים שונים, ביניהם ריאקציה בחניכיים ואלרגיות. כרמה האסתטית, המתכת הייתה נורמת למראה של פס אמרפר בחיבור עם החניכיים, ולעתים אף לנסיגת החניכיים. את כיפות המתכת החליפו כיפות מזיקוניה או מאלומינה, שהינם חומרים קראמיים שעליהם שורפים את החרסיה. צבעם כצבע השן, הם אינם נזרמים לריאקציה עם הרקמות הרכות מסביב, והחניכיים לאורך שולי השחזוריים נשמרים בריאים ואסתטיים למשך שנים ארוכות. בנוסף לכך, האפשרות להתאים את צבע הכתר לזה של השיניים הטבעיות - קלה בהרבה."

לדברי ד"ר דויד, עד לא מכבר היה צורך לשלוח את כתרי הזיקוניה למרכזי ייצור בחו"ל, אך לאחרונה פותח מודל עבודה למעבדות קטנות יותר בקנה מידה ארצי, ומרכזי עיבוד בארץ מאפשרים לרופאי השיניים לקבל את כיפות הזיקוניה שעליהן נונים שחזורי החרסיה. הדבר מאפשר צמצום עלויות ולוחות זמנים.

טכנולוגיות הרמיה

תחום נוסף שבו חלו התפתחויות, הוא תחום ההרמיות הממוחשבות בתכנון טיפולים ושימוש במחשבים בחלק משלבי הביצוע.

"כיפות הזיקוניה מיוצרות בעזרת טכנולוגיה ותמכת מחשב. ניתן לתכנן את הטיפול מבחינת צורת השיניים ומיקומן בעזרת טכנולוגיה תלת מימדית", מסביר מרכז ביצ'ו.

"הדבר כופולארי מאוד לאחרונה ביישור שיניים, שם ניתן בעזרת המחשב לתכנן את המיקום הסופי של השיניים, ובהתאם לכך לייצר את המכשור